

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

Zawód: Technik żywienia i usług gastronomicznych

Przedmiot: Zasady żywienia człowieka / klasa I, II, III, IV, V /

Ocena	Nazwa działu / wymagania na poszczególne oceny
	I. Nauka o żywieniu człowieka -wiadomości wstępne
Dopuszczający	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • Definiuje pojęcie głodu, choroby cywilizacyjnej, • Wymienia instytucje zajmujące się problematyką żywieniową
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia pojęcie głodu i chorób cywilizacyjnych • Wymienia nazwiska uczonych zajmujących się żywieniem • Wie czym zajmują się instytucje zajmujące się problematyką żywieniową • Zna niedobory pokarmowe • Wymienia zasady racjonalnego żywienia
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje niedobory pokarmowe • Rozróżnia pojęcia głodu • Zna uczonych zajmujących się żywieniem i główne ich osiągnięcia • Omawia zasady racjonalnego żywienia
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje niedobory pokarmowe • Przewiduje skutki wadliwego odżywiania

Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Dowodzi wpływ żywienia na zdrowie • Zna rys historyczny nauki o żywieniu • Charakteryzuje instytucje zajmujące się problematyką żywieniową • Ocenia dobór składników pokarmowych w komponowaniu potraw i napojów • Wyjaśnia zasady stosowania piramidy żywieniowej
	II. Składniki pokarmowe i ich rola w żywieniu
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymienia składniki pokarmowe • Podaje rolę podstawową składników pokarmowych • Wskazuje źródła składników pokarmowych • Definiuje rolę wody w organizmie człowieka • Wskazuje źródła wody
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje wpływ składników pokarmowych na organizm człowieka • Charakteryzuje składniki pokarmowe • Ilustruje skutki nadmiaru i niedoboru składników pokarmowych • Charakteryzuje węglowodany przyswajalne i nieprzyswajalne • Opisuje skutki nadmiaru i niedoboru wody • Wyjaśnia wpływ wody na zdrowie człowieka • Dokonuje podziału wód mineralnych
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje składniki pokarmowe • Opisuje skutki nadmiaru i niedoboru składników pokarmowych • Wyjaśnia pojęcie wartości odżywczej produktów spożywczych • Wyjaśnia bilans wodny organizmu • Oblicza ilość płynów w całodziennej diecie
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia wpływ sposobu odżywiania na zdrowie • Określa czynniki wpływające na wartość odżywczą żywności

	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowuje zestawy dań bogatych w składniki pokarmowe • Podaje ilości składników odżywczych w produktach • Wymienia aminokwasy egzo- i endogenne
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje wzory chemiczne poszczególnych składników odżywczych • Przelicza retinol na karoten • Rozróżnia formy aktywne witamin • Opisuje wpływ różnych kwasów tłuszczowych na zdrowie człowieka • Omawia źródła NNKT • Opisuje skutki nadmiaru cholesterolu w żywieniu • Określa skutki braku równowagi kwasowo-zasadowej • Ocenia jakość wód mineralnych i podaje ich zastosowanie w żywieniu • Ocenia jakość wody pitnej na podstawie współczynników jakości
	III. Przemiany składników pokarmowych
Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia elementy układu pokarmowego • Podaje rolę układu pokarmowego • Zna pojęcie enzymów trawiennych
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Zna budowę układu pokarmowego • Opisuje trawienie wchłanianie i wydalanie • Rozróżnia enzymy trawienne • Wymienia hormony
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje enzymy trawienne • Opisuje przemiany białek, tłuszczów i węglowodanów • Wymienia gruczoły dokrewne i hormony • Charakteryzuje trawienie i wchłanianie poszczególnych składników odżywczych
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje działanie enzymów trawiennych i hormonów • Analizuje przemiany białek, tłuszczów i węglowodanów • Omawia procesy przyswajania składników odżywczych w organizmie
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Rysuje przekrój kosmka jelitowego • Wyjaśnia reakcje trawienne

	<ul style="list-style-type: none"> • Dowodzi wpływ gospodarki hormonalnej na zdrowie człowieka
	IV. Wartość odżywcza i kaloryczna produktów spożywczych
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia pojęcia wartości odżywczej i energetycznej pożywienia • Nazywa co to jest substancja bioaktywna i antyodżywcza • Wymienia substancje antyodżywcze • Dokonuje podziału produktów spożywczych na 12 grup • Podaje grupy produktów spożywczych • Rozpoznaje produkty żywnościowe z danej grupy
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza wartość odżywczą i energetyczną produktów spożywczych, potraw i posiłków • Określa wpływ substancji antyodżywczych na zdrowie • Wskazuje źródła substancji bioaktywnych i antyodżywczych • Opisuje zasady wzbogacania żywności • Opisuje pojęcie wartości odżywczej • Charakteryzuje wartość odżywczą w grupach produktów spożywczych
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza wartość odżywczą i energetyczną produktów spożywczych, potraw na podstawie danych (np. tabele składu i wartości odżywczej, receptura) • Charakteryzuje substancje bioaktywne, antyodżywcze i dodatkowe • Wyjaśnia wpływ substancji dodatkowych, bioaktywnych i antyodżywczych na wartość odżywczą pożywienia • Ocenia żywność na podstawie informacji na opakowaniu • Dobiera warunki przechowywania żywności • Zna zasady zamiany produktów
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Określa przepisy znakowania żywności • Klasyfikuje żywność wg oznakowania na opakowaniu • Opracowuje oznakowania opakowań z zastosowaniem substancji dodatkowych • Ocenia konsekwencje zdrowotne niedoboru bądź nadmiaru składników odżywczych w diecie • Proponuje zamienność produktów • Wskazuje możliwość zamiany produktów w określonym jadłospisie

Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Ocenia żywność na podstawie informacji zamieszczonych na opakowaniu • Przewiduje skutki stosowania substancji dodatkowych, bioaktywnych i antyodżywczych na zdrowie człowieka • Stosuje zamienność produktów spożywczych w grupie i między grupami • Wyjaśnia wpływ odżywiania daną grupą na zdrowie człowieka • Opracowuje zamienność produktów o podobnej wartości odżywczej
	V. Gospodarka energetyczna organizmu człowieka
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna pojęcie podstawowej, ponadpodstawowej i całkowitej przemiany materii • Definiuje wartość energetyczną pożywienia • Określa rodzaje bilansu energetycznego
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia pojęcia podstawowej, ponadpodstawowej i całkowitej przemiany materii • Charakteryzuje bilans energetyczny człowieka • Wymienia równoważniki energetyczne pożywienia • Oblicza i interpretuje BMI
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje etapy metabolizmu • Porównuje rodzaje bilansu energetycznego i przewiduje skutki niewłaściwego bilansu • Stosuje równoważniki energetyczne i odczytuje wartość energetyczną z tabel
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza wartość energetyczną pożywienia • Podaje sposoby obniżenia wartości energetycznej pożywienia
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Uzasadnia stosowanie żywności niskokalorycznej • Proponuje potrawy niskokaloryczne • Omawia metody pomiaru PPM i CPM • Oblicza CPM na podstawie wzorów biorąc pod uwagę poziom aktywności fizycznej

Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia wpływ odżywiania daną grupą na zdrowie człowieka • Opracowuje zamienność produktów o podobnej wartości odżywczej • Określa czynniki wpływające na PPM
	VI. Żywność funkcjonalna, wzbogacana, suplementy diety i środki specjalnego przeznaczenia
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podaje definicje: żywność funkcjonalna, wzbogacana, suplementy, diety i środki specjalnego przeznaczenia
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia rolę żywności funkcjonalnej, wzbogacanej, suplementów oraz diety i środków specjalnego przeznaczenia • Charakteryzuje żywność wygodną i funkcjonalną
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Przewiduje wpływ wzbogacania żywności na zdrowie człowieka • Wskazuje czynniki wpływające na przyswajalność składników pokarmowych
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje żywność funkcjonalną i wzbogacaną wg oznakowania na opakowaniu
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Ocenia żywność funkcjonalną i wzbogacaną na podstawie informacji na opakowaniu żywności
	VII. Wpływ procesów technologicznych na wartość odżywczą
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna parametry przechowywania żywności • Wymienia zmiany zachodzące w żywności podczas jej przetwarzania • Wymienia zasady prawidłowego prowadzenia procesów technologicznych
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje zmiany zachodzące w żywności podczas jej przetwarzania i przechowywania • Określa wpływ procesów przetwarzania żywności na zawartość w niej poszczególnych składników odżywczych • Wyjaśnia wpływ warunków przechowywania żywności na wartość odżywczą
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje procesy zachodzące w żywności podczas obróbki wstępnej i cieplnej

	<ul style="list-style-type: none"> • Planuje proces technologiczny sporządzania potraw i napojów zgodni z zasadami bhp i ergonomii pracy • Rozróżnia metody obróbki wstępnej i właściwej surowców i półproduktów • Wskazuje zmiany zachodzące w żywności zachodzące podczas procesów obróbki
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Dowodzi wpływ parametrów produkcji na zmiany zachodzące żywności podczas jej przetwarzania i przechowywania • Wyjaśnia wpływ warunków przechowywania żywności na wartość odżywczą • Wskazuje zmiany zachodzące w surowcach i półproduktach podczas poszczególnych procesów obróbki
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Przewiduje skutki nieprzestrzegania parametrów procesów technologicznych • Wyjaśnia wpływ warunków przechowywania żywności na wartość odżywczą • Wskazuje zmiany zachodzące w surowcach i półproduktach podczas poszczególnych procesów obróbki
VIII. Normy żywienia i zalecane racje pokarmowe	
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definiuje pojęcie normy żywieniowej i racji pokarmowej • Charakteryzuje piramidę żywieniową
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia pojęcia normy żywieniowej i racji pokarmowej • Uzasadnia cel stosowania norm żywieniowych i racji pokarmowych • Odczytuje schemat piramidy żywieniowej
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Dokonuje podziału ludności na grupy • Klasyfikuje normy żywieniowe • Porównuje racje pokarmowe
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Oblicza procentowy udział energii z białek, tłuszczów i węglowodanów • Podaje wysokość normy żywieniowej dla danej grupy ludności • Stosuje zasady opracowania zalecanych racji pokarmowych
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Dowodzi cel stosowania normy żywieniowej • Proponuje właściwe rozplanowanie posiłków w ciągu dnia pod względem wartości energetycznej

	<ul style="list-style-type: none"> • Korzysta z programów komputerowych do ustalania norm żywienia dla poszczególnych grup ludności
	IX. Zasady żywienia ludności
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymienia rodzaje posiłków • Zna pojęcie jadłospisu • Zestawia potrawy i napoje w posiłki • Korzysta z tabel wartości odżywczej
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Dokonuje podziału ludności na grupy • Charakteryzuje posiłki • Określa prawidłowy rozkład posiłków w ciągu dnia • Ocenia wartość odżywczą jadłospisów
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia pojęcie racjonalne żywienia • Charakteryzuje rolę posiłków • Wymienia zasady racjonalnego żywienia
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Zna zasady układania jadłospisu • Oblicza wartość odżywczą produktów i posiłków • Dokonuje oceny jakościowej i ilościowej jadłospisów
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Uzasadnia sposób zamiany produktów w jadłospisie • Wskazuje błędy ocenianego jadłospisu i proponuje działania naprawcze • Uzasadnia znaczenie poszczególnych posiłków • Ocenia jadłospisy zgodnie z zasadami racjonalnego odżywiania
	X. Podstawy żywienia dietetycznego i żywienie w profilaktyce chorób
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie co to jest dieta

	<ul style="list-style-type: none"> • Określa pojęcia żywienia dietetycznego • Wymienia diety lecznicze • Zna techniki kulinarne dozwolone w żywieniu dietetycznym
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Uzasadnia cel stosowania wybranych technik kulinarnych • Wymienia produkty dozwolone i zabronione w danej diecie • Potrafi scharakteryzować podstawowe rodzaje diet
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Proponuje jadłospisy zgodnie z zaleceniami danej diety • Charakteryzuje zastosowanie diety • Dobiera produkty stosowane w żywieniu dietetycznym
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Ocenia jadłospisy zgodnie z wymogami dla danej diety • Przewiduje skutki nieprawidłowego stosowania diety • Określa produkty dozwolone i zabronione w dietach • Określa metody i techniki sporządzania potraw dietetycznych
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Proponuje rodzaj diety dla danej jednostki chorobowej • Przewodzi w grupie układającej jadłospisy • Planuje diety w różnych jednostkach chorobowych
	XI. Zwyczaje żywieniowe a alternatywne sposoby żywienia
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podaje definicję wegetarianizmu • Wymienia nawyki żywieniowe Polaków
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia pojęcia alternatywne sposób żywienia i wegetarianizm • Opisuje dietę wegetariańską • Zna skutki niewłaściwych nawyków żywieniowych
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Klasyfikuje diety wegetariańskie

	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje różne odmiany diet wegetariańskich
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje skutki stosowania alternatywnego sposobu żywienia • Wyjaśnia zasady profilaktyki przed zagrożeniami żywieniowymi
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Porównuje i ocenia alternatywne diety • Planuje jadłospis w diecie wegetariańskiej • Uzasadnia wady i zalety diet alternatywnych
XII. Zatrucia pokarmowe i choroby pasożytnicze	
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definiuje pojęcie higiena i zatrucie pokarmowe • Wie co to jest GHP, GMP i HACCP • Określa objawy zatruc pokarmowych
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia pojęcie intoksykacji, toksykoinfekcji • Zna skutki braku higieny w produkcji • Wie co to jest zatrucie pokarmowe
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zatrucia pokarmowe i choroby pasożytnicze • Wyjaśnia pojęcia i charakteryzuje GHP, GMP i HACCP i ISO • Uzasadnia stosowanie dobrej praktyki higienicznej w zakładzie
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje skutki braku higieny w procesie produkcji • Przewiduje możliwość zatruc pokarmowych • Proponuje zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej • Opisuje rolę edukacji prozdrowotnej
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Projektuje zakład z uwzględnieniem HACCP, GHP i GMP • Wskazuje korzyści z wdrożenia systemu HACCP i ISO • Przygotowuje własny program edukacji prozdrowotnej dla swojej rodziny

	XIII. Higiena w placówkach żywienia
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Określa pojęcie higieny osobistej • Wymienia czynniki higienicznego trybu życia • Dobiera środki ochrony osobistej
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Określa wymagania dotyczące higieny osobistej • Określa zakres badań wstępnych
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Określa schorzenia wykluczające zatrudnienie przy produkcji żywności
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia systemy zapewniające dobrą jakość żywności • Określa skutki nieprzestrzegania zasad higieny produkcji żywności
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Określa akty prawne dotyczące higieny osobistej pracowników i ich wymagań zdrowotnych • Określa instytucje uprawnione do kontroli stanu BHP w zakładzie pracy
	XIV. Promocja zdrowia w Polsce
Dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Określa znaczenie zdrowia w życiu człowieka i w gospodarce państwa
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia koncepcję i główne założenia Narodowego Programu Zdrowia
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia różne programy skierowane na poprawę zdrowia w UE i na świecie
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Określa ochronę zdrowia w różnych krajach
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia różne programy skierowane na poprawę zdrowia w UE i na świecie

	XV. Osiągnięcia w dziedzinie żywności i żywienia
Dopuszczający	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • Określa pojęcie żywności modyfikowanej genetycznie GMO
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia żywność GMO
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Określa wady i zalety żywności GMO
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> • Określa substancje antyodżywcze, zanieczyszczenia i dopuszczalne dodatki do żywności
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> • Określa najnowsze badania związane z żywnością GMO